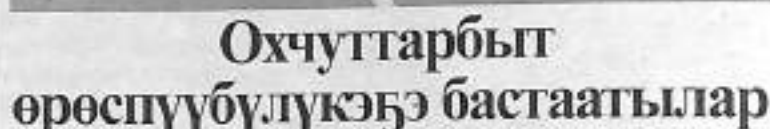

Успуорт

Анна ЗАХАРОВА.

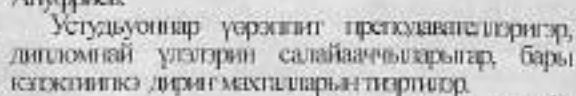
Үгээсэ кубулуйбут "Өбүгэ оонилуулара" хүрээ үгүс карөөччүгү түмгэ. Онуоха күннэригэр сыдыар 9 уолан бэртэрэ илэн –калин туһастуор.

БОЛТОНГОЛОР БЫҢЫТ ОҢОСТОН УУ ХАҢААННЫЛАР

¹⁴C¹⁸O² кррр.

Үлэнхит буолбуттарын туоһулуур дипломнары туттулар

Бэс ийһын 27 күнүгэр Чураччы сэлэннэһигэр “Боотур Уус” стадионна оһунан ыһыага Саха дыахталарыттан бастакы устуурт миа старыгар хандьыдаат, “Маннары Баһалый ооннууларын” түөрт төгүлүгөх кыйыһылаага, Саха АССР алта төгүлүгөх чөмпүйүөнүгэ, оҕолорго Россия үс төгүлүгөх чөмпүйүөнүгэ, Уһук Илин уонна Сибиир үс төгүлүгөх чөмпүйүөнүгэ, «Урскай» уоскастыба ССРС дыахталарыгэр призера, устуурт уонна үлө бэлэрээтэ, Чураччы төһөлүгүн Боһуоттаах гражданина Мария Ефимовна Попова ох саанан ыһыа устуурдугар алтыһыпта 50 сылыгар уонна 65 сааһын туолар үбүлүйүгэр анааһык Саха оһунан ыһыага өрөспүүбүлүкэ аһаҕас турнира ыһыһылаада. Мария Ефимовна дыаа юргөтө, аймахтара бэрт астык бирикэстэри тууруруктара. Оһон, дыа, куустээх ыһааһылар хомуһун кэллэхтэргэ, бэрт сэргэх киллэрин буолара куутуллор. Кэлэн кароорун, бэйэ дыаһман ыһааһарын.

Афанасий ЗАХАРОВ.
Хирургическая: Н.Новгородов, Е.Кириллина, М.Федотов, А.Павлов.

1993 сыл бос айын 21 күнүгэр, Саха Өрөспүүбүлүтэтин национальнай бырааһынныга — ыйыах куну, Чурапчыга өссө биир үөрүүтөх күн кэлэн аастыга. Бу күн, Өтүөнө өрүс илин энэринтэбди улуустартан бастакынан, алмааны чочуйан, кырыллан күндүттэн күндү кыргээн — бриллианы оҕорон таһаарар сахалар төрүөс собуоттара үтөбэ көрүбүтэ. Өрөспүүбүтүкэ Бэрэсидьиэнэ М.Е. Николаев бу үөрүүтөх түгүнүгэ элпитини кутардык «Букатын аҕыйах сыллаахха диэри Чурапчы дыоно ханнык дэ алмаас тааһы бу манна, бөһүөлэҕит иһигэр, чочуйар буолуохтут диэн санаабылларга буолуо». Бу — Саха Өрөспүүбүлүтэтин суверинитетын бэлэбэ, бу — “Туймаада Даймонд” акционернай хампааньыа тэрилибитин калыуһу. “Туймаада Даймонд” уонна кини төрөппүт оҕото «Амма Даймонд» акционернай уопастыба көбүтөһүннэринэн, көпсөһүннэринэн алмаастан бриллианнары оҕорон таһаарар “Амма Падани Даймонд” диэн калтыгас тэриптэ тэрилибитэ. Тэриптэ собуоттарыттан бастакылар Чурапчыга аһысыйыттар Израйилтан кэлбит 9 кыһылтох дөлөгөссөһө састаабыгар собуот станоктары, тэрилин аҕалан туруорбут партнердарбыт — ювелир Бени Падани аҕаһынан, Бельгийттан төрүттөх алмаас кырылланчы Филлис Готлиб, Израиль биһлэр диамантера Елуда Сайяг баатлара. Собуот аһысыйыта Саха сириг улулунуулаах уола П.А. Ойуунускай төрөбүтэ 100 сыла туолуутун кытта дьүөрэлэспит.Ол иһин манна кырылланчыга 14 карат ыйаһыллаах бриллиант ити үбүлүөйгэ анаммыта уонна Саха сириг күндү таастартан, көмүстөгү оҕоһуктарын хранилаластыгар уурулуа сыгар.

«Амма Даймонд» акционернай уосаастыба 1992 сыл, бос ныйын 30 күтүгүнөй Чурапчы улуунун дыахалтатын 114-с нүмүрдээх уураабынан регистририламмыта. Олохтоону - "Гуймаада Даймонд" акционернай кампания, Чурапчы, Амма, Тапта улуустарын дыахталара. Генеральный дириэктэрибон очокуорто Чурапчы улуунун дыахалтатын баһылыгын бастагы солбуйааччылынан үстүлүр Тимофей Васильевич Ноев талыллыбыта. «Амма Даймонд» акционернай уосаастыба иннигэр мааниэк сорулгар турбуттара:

Бастакылан — үс улууска алмааны кырынылырга аналгаш таас дыгатори булун, саналыны уларыткан онгорууга болэмизэнин. Чурапчыга бастаан урукку автовокзал дыгитин болэмизон иһэн, партнёрдарбыг Чурапчы собуота сүрүн буолуохтаах диин уларыттаран, Сельхозтехника спортивной саалатын «Ленинско» диин Израиль фирматын бырайыагынан уларыта тутуу барбыта. Тааптага тутуулаан иһон тохтообут госпитица дыгитин бизи-биттэрин, уларыта тутан ситэрин ыһпылыбыта. Аммада Чапчылыданлаабы оро уһуяанылар бизибиттэрин собуокка анаан уларытты үлэтэ ыһпылыбыта.

Икээниниги — алмаас кырылганын курдук олох сага үлөз каадырлары сүүмүрдөшүн боштуруола. Очолорго улустарга тэрип-тэригиги очки үлэни оларор көмнөзэ этэ, каадыры хамсатыы уустуктардаах этэ. Ол үрдүгүн солтоох хамаанда хомуллубут эбит. Аммалар олох эрдэстэ, куоракка үлэни сыдыар уолларын Василий Ильич Нестеровсы собуот дирижктэринэн алабылгара. Чурагыч собуотун дирижктэриниги РГП кылаабынай иккөнөриниги үлэнир Михаил Иванович Макаров акаммыта. Таагта собуотун дирижктэриниги солхус дирижктэрэ Василий Иванович Кривошапкин үлэтэбитэ. «Алма Даймонд» акционернай уопастыба финансовый дирижктэриниги билигин үлүс баһылыгын солбуйааныгылар тийэ үүмүт Иннокентий Константинович Матвеев үлэтэбитэ.

Сынысалах кумаарлар отделыгар ИИ Иванюк, А.П. Адамюк, делопроводитель-кассир К.Е. Кузьмина, советский сыых дирижёрлорун А.А.Каженикин, Шкоукусай куоракка «Амма Даймонд» АО эрэтэбинтэллэрин Н.Г.Ноев тахсыылаахтык үтүтэбинтэрдэ. 1992 сыл балаан ыйыгар үө улуустан коммуллубут ыччаттар бастагы бөлөхтөрө Смоленский куоракка гранттык үөрөтүр атаммыта.

Үсүнүш — собуоттарга анамыг дыгалары ,
анамалы уларыггар онорууга үбү-харчыны булу
юштуруоһа. Манна бастагы харчыһын Өлүөн уугун
илин энэргэ тиздэргэ анамыг “Ленаводстрой”

хэлбэлхуугаах дирекционын балачча харьяаг уктарин туран, «Амма Даймонд» АО учредителин килтербигит: Дызлэрбигин солук уурин, эбэтэр улуустар дыһалталарын мэкитлэринин баш кредитин (оччолорго 270% тийэ) ыларга күһөлүбигит. "Туймаада Даймонд" акцияларын нэһилээннэҕэ атылһабылгытын таһыан, кэпитер хэлбурдарынын «Амма Даймонд» АО бойтун акцияларын таһааран эмиссиялаан бетаран харчы килтербигит. Үгүс туруоруунан Дырыктаах бусуу киинитин уонна "Итин эгэр" сабылһаах акционернай уопасетыбаттан көмө харчы ылгытыт. Бэйбиг атах тананын тигэр сыах аһан, эбин харчы килтерөрбиг. Куораттан көмүс онгук согутоукаларын ылан, онно бриллиант олорон, бэйбиг бетаран харчы мунуһулабыт.

Харчины булууга сыралахан, собуужа аналгаах дьахторбитин кылгас юмнэ саналым удартан онгорт, ситэрэн-хоторон биеэмэтигэр багэм онгортупт.

Төрдүс саямй уурук сорууган Чураччы, Амма, Тагта улуустарын алмааны кырылылар собуоттарыгар омук партнерун булан, холбоуктаах тэригэ тэрийингэ буолбута. "Түймөдө Даймонд" АК генеральнай дирэктэ- рэ Г.П. Яковлев Саха сиритэр алмааны кырылылааһытта аан дойдута баар бастыг технологияны олохтоору, араас дойдутарга партнерлары ажалар соруу туруоруута. О. курдук, бастагы аһылыбыт Суугаар собуотуга Японияттан, Дыкуускайга иккэингэн аһылыбыт собуока Швейцарияттан, үлүс собуока Бельгияттан партнерлар кэлбиттэрэ. Биһигэ алмааны кырылылааһын аан дойдутаагы кингэ буолбут Израильтан 3 партнер тэигэ кэлгэ, "Амма Падани Даймонд" дон калтыгас тэригэ тэрийтэн, 1992 сыл алтынны 23 күнүгэр регистрациятын ааспыт. 1993 муус устар ый санатыгар Падани фирмалыттан Шэуль уонна Эйна Мессини дон ээр ыттар Чураччыга үлэтин, көһөн кэлбиттэрэ. Салгыы биер сыл дуогабарлаһан, Израильтан биер, Шри-Ланкайтан үс испэсэлине кэлбиттэрэ. Оччутуоҕа Чураччыга 4 эрэ толору хааччылыыах 12 кыбартыралаах дыо баарыттан кыбартырар куортамалаһан, омуктарбытын олохтуур түбүккө түстүлүтэ Сылгас уулан суулуу, Израиль, Шри-Ланкага кытта быһа көсөтпө, сөптөөх тагас- сап, ас-уел, муус утууган хааччылыы бөлүлүстүрүстөрүн быһааран тоһуйбулут. Салгыы оосо "Кулаада" баһынай хаһаайыстыбага (М.С. Седалишев) ыланан, Хахыйерса сыһыһанар база тутуллубута. Үс улуустан талылан оҕранчик идэттин баһылаабыт бастагы хараначчыларбытын Чураччы собуотугар муһуһан биербиһитин, омук араас идэттэх үрдүк кылаастаах испэсэлиһтэрэ алмааны кырылылааһын бары эгэрэссийэлэригэр быһаччы үөрэттиһтэрэ-такайылар олохтоомута. Алын собуоттарга маһык быһаччы көрлөрөн үөрөтүн сүөх этэ, маһан да көстөрүтөн, биһиги партнерларбыт дийит-чаччы миһэттэригэр үлэттөн барыс ыларга быһаһыһан кэлбиттэрэ, 3 собуока 1 мол. доллардаах инвестиция укулугара, Израильскай технологияһы кырылылааһы саҕалаабыттара. Бу технологияга кэлин өрөстүбүлүкэ алын собуоттарын технологияга кэлин үөрөтөн барыллара. Хомойуох иһин, сыл алтаарын эрэ кэригэ үлэттөн баран, омуктарбыт барарга күлүлүһтэрэ. "Амма Падани Даймонд" СП-га быһаччы сырые биерингэ тохотуллубута.

Чурагчыга бастакы бриллиант олоһуллубута 25 сылланан алмааһы кырыллааһын санга бырмаласыллаллаһа сайдарыгар ис-сүрэхтэриттэн итэҕэйдэн, акция атылланан комолоспуг көһүлүһүнэ аралҕаһыгар махтанан турар, манньук түмүк санааларбыт үлүһэбин.

Броспүүбүлүбүзгэ суверенитет кэлгилгизин сибээстээн тэрлигини 16 кырылыштар собуоттар очигоску конгул санаа харангчыларга этитэр. Саха ыччата бу еврейдэр эрэ баһылаабыт дыалаларын олох кылгас юм иһигэр баһылаабыта, инники олохун оҥосторутар бу бырамыысыланнас сага саахта сайдарыгар эрэлтэк этэ, комойбук иһин, Россия сокуоннара дойду иһигэр оторон таһаарып сайдарын туормастыыр эрэ сыллаахтара костон барбыта, алмаас сырыстун хаанчыһыны быһытастаах сема-та собуоттар сабылалларыгар тэрдидибитэ. Бу боппуруоска араас таһымынан туруоруу уларытканга сарар да, билигин да алмааһы Россия иһигэр кырылаан бриллиант оторон, комуску уган аһылаан барыс ылар кыагытара дакаастаммыт дыалалгын олохтоох юбилейиньэ дьарыктанарыгар кыах биорэр туһунан Россия салаттата, Госдума докумандтара олох кыһамматтар. Ол онугар Владивостокка Индиялары кыттыһыннаран, уһулучу чопчулукта улахан собуоту тутан эрэлэр. Датэбэ даһын, Сибээскэй Соһуус биһр аһастын үлэтэк Смоленскэй собуота нөһүс үлэтээн сэтэ, билигин “АПРОСА” хампааннага бриллиант эрэр үйүлэр.

Дийгээд, бйрамьсылангас бу сангата унун
зынгангах Саха сиритэр соп туболэр, бу тулунан
Дийгээд бидианг” дигн ыстангатыгар (“Республика

дыттары кырылыыр сыах үлэтин саҕалаабыта. Хахыйахха саха баһаҕанытар кырылыыр стажк туруоруллан, бастагы брүһиһт чотуллубута. Дирингэ “Амма Даймонд” АО филиала аһылыбыта, Мындаҕайыта, Хахыйахха сыахтар оборудованиелара таһылыбыта. Илэнигин саха фермергэ дыһтаргир аймаһы кырылтан, эһи дохоттаах бусулускара дьон арано саньыбыт.

[illegible]

Чурагын чулуу кыяла Свезлана Ивановныяна
Максимова бу сага бырамыасланнас саашын тэрийин-
э П.П.Яковлева саамай эрэлтэх комсомолецчуга эгэ,
билигийн да бу эйгүү Москвага таһарьылаахтык үтүгүн
сыйлар.

Алексей Ноев "Саха Даймонд" АО-ба, Леонид Константинов "Гуналы" ООО-ба, технологтар Вадим Суприянов, Рома Баранков "ЭПИ Даймонд" компаниялары, Рома Собакин "Саха Даймонд" АО-ба — уллары кырылааччылар. Сорохтор огранка кылынуубуттар новелларга келон уллары кылыналар.

«Амма Даймонд» АО 3 улуска 200-чүү үлэ
индустрийн тэрийн үйлдвэрлэл-күлэ сүх түмүктөбүтэ.

Тимофеев Василий Васильевич НОБЭ,
«Амми Даймонд» АО 1992-1999 сс. Генеральный
директор, Саха өрөспүүбүлүстүн алмааны
кырыллагаччылар Ассоциацияларын 2000-2004 сс.
олорочтуу директору СӨ португалиянайыстыбын
үтүөлүк үлүһүгү, СӨ тын хаһайныстыбын
туйуна, «Прекрасный килбик» бэлгэ хаһайны,
Чураачы үлүһүн Бочуоттаах гражданина.

МЕЖДУНАРОДНЫЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЕ ИГРЫ

РОССИЯ 2018

8-15 июля, 2018, Якутия, Республика Саха (Якутия), Российская Федерация

Норуоттар икки ардыларынааҕы интеллектуальнай оонньуулар

7. Норуоттар икки ардыларынааҕы чинчийэр оскуола (МИИП) оҕолорго науканы дьарыктанарга, аһыгы лабораторнай тэрээһинин үлэлииргэ, дойду араас мунууктарыттан сылдьар оҕолору кытары доҕордоһор кыагы биэрэр кэрэксэбиллээх научнай лааҕыр. Маны сөргө интерактивнай оонньуулар, трениннар, кэскилдер, маастар-кыластар, экскурсиялар уонна ыспартыбынай тэрээһиннэр ытыллыахтара.

STEM

Международная выставка STEM Якутия

Аһык хайысхаан 400 волонтер үлэлибэ.

Муус устар 18 күнүгүн волонтердары сүүмэрээһини саҕаламмыта. Волонтердар аһык хайысхананы араас үлэлиэхтэрэ.

Волонтерунан 16 саастарыттан үһөс саастаахтар ытыллыбыттар. Ол эрэри, Оонньууга кыттааччылары уонна бочуоттаах ылдыгыттары арыалааччы волонтердар, ирдэбил быһылынан, 18 саастарыттан тусбут буолуохтаахтар. Сүүмэрээһини аастыттар Оонньуулар ииннэригэр анал үөрөтүннү бара сылдьылар. Аһык эбийиэктэрин уонна оонньуулар ытыллылар сирдэрин, волонтердарыттан ураты, омок тылын билэр буолуохтаахтар. Огу сөргө, эрдэгэн Саха сирин устуоруйатын, Үтүө дуулуур хамсааһынын төрүтүн, хамаандыга үлэлииргэ үөрөтө сылдьылар. Кинилэри СӨ волонтердарын кытары үлэлиир киин баһамнир.

Хас биирдис волонтер Оонньуулар кэмнэригэр бэриэлибит анал таһаары кэтэхтэрэ уонна М.К. Аммосов аатынан ХИФУ уонна Дьоккуускайааҕы сударыстыбаҕа тыа хаһаайыстыбатын академиятын уопсай дьылыригэр олоруктара. Ону тэҥэ аһыгыттан хааччыллыахтара.

Школа

Мультимедиа-школа МИИ

үөрэҕи аастылар.

9. Компьютериксийэ иппини олукторун таарыйар, глобалнай суолталаах проблемалар тула үөрэнэччилэр доҕоттара, тыл этинирэ буолуоҕа. Ону тэҥэ биллиилээх учуонайдар, урбашыттар уонна болуһу-ичэскэй дьэйдэтир кэллэхтэрэ. Компьютериксийэ тэмэҥэ искусствоннай ой феноменн кытары сибээстээх.

Конференция

Международная выставка конференция about Cybernetics and Artificial Intelligence

Симпозиум

Международная выставка по проблеме развития образовательных технологий в области образования

10. Научный сүрүннээх кээҥ мунньаха үөрэх салгытатын уорганнара, үөрэх тэрилтэлэрэ, методический кииннэр, педагогтар наукага талааннаах оҕолору сайыннарыа туһунан салгыттарын астаһыахтара, наукага практической ситиһиллэрин биллһиннэриэхтэрэ. Симпозиум иһинэн пленарнай мунньахтар, дакылааттары ааҕыт, тэмэҥэ төсүрүк оҕуоллар, быһыыга, маастар-кыластар, лекциялар, сэмилээрлэр, практической дьарыктар ытыллыахтара.

Симпозиум түмүгүн биллһитин уонна уопуттарын астаһалларыгар МИИ оскуоаларын Ассоциация тэриллибэ.

11. Биллиилээх учуонайдар, наука уонна култуура дьэйдэтир аһаҕас лекциялара, маастар-кыластар буолуохтара.

Лекция

Публичные лекции в историческом здании школы, детской науки и культуры

Дипломаты будущего

Международная выставка игра «Дипломаты будущего» о роли ИИ

12. Араасыйа уонна СНГ оскуоаларын үөрэнэччилэрин икки ардыларыгар ытыллар норуоттар икки ардыларынааҕы «Олоҕоски дипломаттар» дьылабыай оонньуу буолуоҕа.

@ясия.п

Робототехника

Соревнование по робототехнике «Игры роботов»

1. «Игры роботов» робототехникага суолталаһы хайыкхатыгар бырагыраамалаах роботы бэйлэрэ тутан-хабан онорон таһаарыахтара. Күрэх эдэр көлүөнэ оҕолорго научнай-технической арийылыларын кэстэр, иппэрэстэрин, инженерий-технической ирдэтиһимн үрдэтэр сыллаах ытыллылар.

2. «Туймаада» математикага, физикага, химияга уонна информатикага олимпиада. Олимпиада сыала: үөрэнэччи уонна ыччат интеллектуальнай кыаҕын сайыннарыа, сүрүн наукаларын дьарыктаналларыгар иппэрэстэрин тардыа, аһын дойдулары кытары доҕордоһуу уонна биригэ үлэлиирин тэрийии. Кыттааччылар иппэлига (улахан кылаастар, кыра кылаастар) араасан ойлорун тургутан көрүөхтэрэ.

Олимпиада

Международная олимпиада по математике, физике, химии и информатике

Конференция

Международная конференция о развитии образования

3. Оскуола оҕолорун научнай-чинчийэр үлэлиир күрэхтэр кыттааччылар стипендию көрүгүн билэстэпкэлиахтара уонна бөлөмтөбиг дакылааттарын кэспэхтэрэ.

4. «IT-ХАКАТОН» бырагыраама сыһаарыларын оноруу күрэхтэ. Сүрүн соругунан күүһэ барытыгар кыаһы социальнай суолталаах, эбэтэр инновационнай программнай продуктаны айыа буолар. Бэрилибит проблеманы быһаарыага үөрэнэччилэр кыттан үлэлиир, прототип айаллар уонна компетентнай дьүүлүүр сүбө иһингэр бырайыактарын көмүскүүлэр.

Хакатон

Соревнование по созданию прототипов программных продуктов «IT-Хакатон»

3D-Моделирование

Соревнование по 3D-моделированию

5. Бэрилибит уонна күүгүл тэмэҥэ уус-уран уонна технической моделированиега күрэхтэһии. Үөрэнэччилэр интеллектуальнай, айар кыахтарын, уус-уран уонна күүтүк анааран көрөр толкуйдарын сайыннарыа уонна ойүүргэ усулуобуйа тэрийии сүрүн соругунан буолар.

6. MILSET Vostok Expo-Sciences норуоттар икки ардыларынааҕы оҕо уонна ыччат бырайыактыыр-чинчийэр үлэлиир быһыыта. Маһа 12-тэн 25-гэр дьэри саастаах үөрэнэччилэр, устудьуоннар уонна эдэр учуонайдар кыталлар. Быһыытага араас-лар: естественнай наукалар, технология, инженерий усулуобуйа, айымны уонна уопасты- баһыай наукалар, математика.

Выставка

Международная выставка научно-исследовательской работы молодежи в различных областях

Быһыыта иһинэн маастар-кылаастар, сэмилээрлэр, компютериксийэ уонна култуурунай- үөрэтэр тэрээһиннэр кыттыахтара.

ОРГАНИЗАТОРЫ

ЮНЕСКО

Правительство Республики Саха (Якутия)

Министерство образования и науки Республики Саха (Якутия)

Малая академия наук Республики Саха (Якутия)

Дирекция Международных спортивных игр «Дети Азии»

Северо-Восточный федеральный университет им. М.К. Аммосова

Международное общественное движение «Исследователь»

Партнеры

Министерство образования и науки Российской Федерации

Российская академия наук

Агентство стратегических инициатив

MILSET Vostok

Сыһарыһы бөлөмтөһүтэр Марфа ПЕТРОВА, Мария ВАСИЛЬЕ

Чурапчы нэһилиэгэ торуттэммитэ 370 сылыгар

ИНТЭРИНЭЭТ ТОМТОРУГАР
«ААҔАР БАЛАҔАН» АҢЫЛЫННА

Бэс ыйын 16 күнүгэр Чурапчы нэһилиэгэ суруйааччылар киириитэ 370 сылыгар аналлаах үбүлүүйдүк ыһаах чэрчитинэн, Чурапчы нэһилиэгин биһир улукан, кинигэ түһүлүтүгэр – Окуула-интэринээт томторугар «Ааҕар балаҕан» үөрүүтүк аһылыһыахтаа.

Бу тэрээһиннэ кэлбит бочуоттаах ытык кырдыаҕастары анал кэрэһиһиттэрэ олортулар, алааһылаах салааһылаан күндүлээттир. «Арчы» дыһыттын салайааччыта Надежда Заболотская арчылааһын сиэрин-туомун толордо.

Үөрүүтүк аһылыһа-майгыта нэһилиэк баһылыга С.А. Саргыдаев, итиннэ сэргэ улусе дыкуутааһыгар Сэбиэтин бэрэссэдээтэ О.П. Кузьмина, Чурапчы нэһилиэгин дыкуутааһыгар Сэбиэтин бэрэссэдээтэ Е.В. Попов, учуонай-адамщик, «Ааҕар балаҕан» бырайыак ааптара И.Е. Максимов уонна «Ыспартыаһыҥ» түөлбө салайааччыта А.Д. Роман мустубут маҕдыллары, түөлбө олохтоохторун эбэрдэлээттир, итинэн «Ааҕар балаҕан» аһаай диктэтин быһылар.

Муус устар 7 күнүгэр «Ааҕар балаҕан» бырайыагы саҕалаһыт, көбүлөөт, олоххо киириитин туруорсубут Иоган Егорович ытык 80 сааһын туолла. Кинини үбүлүүйдүк сааһынан мустубут дьон эбэрдэлээттир, махтал тылларын эһиттэр.

«Ааҕар балаҕан» бырайыак өрөспүүбүлүкэтэ «Үтүө дыһаа» хамсааһын, Чурапчы улуун, нэһилиэгин уонна Култуура министиэристибэтин

үбүлүүһүнэригэр олоххо киирбэ. Бу балаҕан туһуларга түөлбө бэргэһэригэр Сэбиэтин бэрэссэдээтэ О.П. Кузьмина үгүсүк сүүрбүт-көһүт. Сана эбийиэк элбэх хайысханын үлэһит култуурунай-духобунай кини булар. Манна түөлбө олохтоохторо мустар, көрсүтөр араас дьаһаллары ыһтар сирдэригэр буолуо. Бу үөрүүтүк түгүннэ биһир дойдутааһыт Аркадий Филиппов тылларыгар, олохтоох мелодист, СӨ үөрөбүрүннэ туйгуна, улуустаагы «Айар кут» ырыа айааччылар түмкүү чилиэгэ Елена Чепикова мелодиятыгар «Чурапчы – сир кэрэгэ» ырыаны «Сыдык» бэргэһэнигэр аҕсаамбылара толордо.

Марфа ПЕТРОВА.

Үтүө холобур

Ыччаттарбыт үтүө
дьон буолуохтара

Мин Ньургуйаана Николаевна Попова диктэтин. Быйыл кулун тутар 14 күнүгэр Чурапчы улуун 20-дөх Административнай участкаа старший участковой уполномоченныйнан аһаан үлэһит сыдыабыт. Улуустут хаһааһын «Сана олох» нөүгө үлэбэр көрсүбүт үтүө түгэммин сырдатыаһын баһарабыт. Ууустук үлэбит быһыһыгар дьон үтүө суоһастаах, сахалыы ытык сирдээх – майгылаах буолууларын үгүсүк көрсүбүт. Улуустут дьон – сэргэтэ сайдам санаалааһын, нэһилиэгэ эраһтэбин уонна чуолаан үтүө ыччаттардааһын көрсүбүт чакчыларбар олохуран биһирээбин.

Ол курдук, бу сайын бэс ыйын 7 күнүгэр 14ч. 00м. сааһа Чурапчы улуун полициятын отделын дуһуурунай чааһыгар иһитиннэри киириитинэн, Чурапчы сэлэһиннэтин Ярославскай уулусса 26 нүмэрдээх иһон этээстээх дьон-тэ (ити дьон хаарбах туруктаах буолан ким да олорбот) умайан эрэрин биһир-бигэр. Тутатына ыһылыһыт аһаарыска баһаарынай чаас баһыастара тийэти бастакы этээскэ биһир кыбартаһа умайан эрэрин умулара охсубуттар. Умайыан дьон уотунан сэргэ суһук тутубуттарыттан тахсыбыт чуһаһыттаммыт.

Баһаары ылар юмгэ Клара Пантелеймоновна Филиппова, Аркадий Егорович Филиппов, курааттан кэлэ сыдыар сенигэр кыра саастаах Антон Нахоткин уонна кини таһаарыстара Сена, Вани Диксоровтар дьон умайан эрэрин көрөт, тутатына улахан дьонго биһирэти, улахан баһаар тахсыахтааһын тохтоһуттар.

Сена уонна Вани тороһууттарыт Семен Семеновичка, Наталья Андреевна, Антон элээх эбэригэр Аркадий Егорович Филипповка уонна Клара Пантелеймоновна үтүн иһэр кэлээри ыччаттарбытын үчүтэйик иһиттэти иһин Чурапчы улуун отделын аһыттан улахан махалыһыт төрөбүт. Оҕолорго үрдүктүн-үрдүк ситиһиннэри, туйгу үөрөбү, эраһтээх дьонтору баһарабыт.

Улуустут бары тороһууттарыт аһаан сүбэһиһит: миннык түгүннэ тутатына хайаан да тыһылар туһаһаһан үөрөтүн. Умайа түрүк дьонго, махалыһыт, тутууларга оҕолор чуһаһыһылар, киирэхтэро доруобуйаһыгар, олоххо кутталааһын туһунан булгуччу ойдоһуу уонна сэртин үлэтин ыһтаргылар көрдөһүт.

И.П. ПОПОВА.

Россия ИДМ Чурапчы улуунуотар отделын УУП уонна ЦДН, отделыннэһын полиция старший участковой уполномоченный, полиция старший лейтенанта.

Биһиэхэ суруйаллар

Тааттаҕа – «Литературнай пикник»

Болон уопастыһынай, суварысты-баһаай диктэти, Саха эбэрэскэй литературатын торуттэбит, төлөһөөх революционер Платон Алексеевич Слещов-Ойуунускай тороһутэ 125 сылыгар аналлаах үбүлүүйдүк ыһаах буолла. Суруйааччы тороһут сиргэр-уотугар – Таатта улуун Ытык Күөл сэлэһиннэтин Хадаһыт түһүлүтүгэр бэс ыйын 16 күнүгэр Чурапчытаагы кини биһиртэһэ иһитин үлэһит «Чурапчы» литературнай түмкүү чилиэгинэрэ уонна үлэһиттэр ыһарыһыт, ыһыттыһыт кэллэбит.

«Литературнай пикник» 2015 сыл Россияҕа литература сыла биһиртэһиһитинэн, СӨ Национальнай биһиртэһэһэ, П.А. Ойуунускай аһыттан литературнай мусой, Саха сирин Суруйааччыларын ассоциацията кыттыһан олорбут айар бырайыактара булар. Бырайыак сылаһан – сана айар талааннары арыһын, литературнай сибээһин күүһүрүү, саха литературатын нэһилиэгэ тардыһы булар. 2015 сылаахха «Орто дойду» поэтигарын күөн күрөһэ дьон аһаһан, Хаһалас улуунуотар «Орто дойду» комплекскэ аһа бастааһын ыһыттыһыт, «Чурапчы» литературнай түмкүү чилиэгинэрэ: Октябрина Михайловна Ойорокова –Бойуона (Чурапчы сэлэһиннэһэ), Борис Петрович Горюхов –Болон Уоты (Болтоно нэһилиэгэ), Семен Пантелеймонович Феоктистов –Сэргэ Сэмэй (Хоптоҕо нэһилиэгэ), Еддокья Федоровна Дьчовская –Ийэ

(Мутудай нэһилиэгэ) кыттыһыт ыһыттытара. Хоһоону уу-ураһык аһыһа Семен Пантелеймонович –Сэргэ Сэмэй бочуоттаах үһэ миһэтэһи ыһытты. 2016 сылаахха «Хоһоон түһүлүтэ» аһыттан Дьоккуускай куоракка Ус хатыһа буолан аһытты. «Чурапчы» литературнай түмкүү чилиэгинэрэ: Евдокья Федоровна Дьчовская –Ийэ (Мутудай нэһилиэгэ), Афанасий Дмитриевич Аммосов –Күндүл Манган (Хоптоҕо нэһилиэгэ), Иван Ильич Попов (Ойуунун нэһилиэгэ), Николаева Николаевна Буһуева –Арчылаана Чаран (Болтоно нэһилиэгэ) кыттыһыттытара. Иван Ильич Попов хоһоону уу-ураһык аһыһа бочуоттаах үһэ миһэтэһэ тикси-битэ. 2017 сылаахха поэт, публицист, П.А. Ойуунускай аһыттан Суварыстыһаннай биһиртэһэ лауреата, ССРС Суруйааччыларын сойууһун чилиэгэ Сергей Сергеевич Васильев –Бороһонскай тороһутэ 110 сылаһын уонна «Ытык Ильмен» поэма-баллада 50 сылаһын Ус Алдан улуунуотар Суоттута «Дружба» историко-археологическай мусойи комплекскэ ыһыттыһыттытара. Биһиги түмкүүтүнэн ким да кыттыһаҕа.

Быйыл Платон Алексеевич Слещов-Ойуунускай тороһутэ 125 сылаһын төрдүс төгүлүн «Литературнай пикник-2018» чорчоттон, «Айар турнир» Таатта улуун Ытык Күөл сэлэһиннэтин Хадаһыт ыһааһыт түһүлүтүн биһир хайысха күрөһэһиһитин быһыһыттан, И.А. Аргунов аһыттан Тааттааагы кини биһиртэһэ тарыһын ыһаа. Быйытты

«Литературнай пикник» Дьоккуускай куораттан, Ус Алдан, Нам, Чурапчы улуустарыттан кыттыһыт ыһыттытара. Дьүүлүүр сүбэ саһааһыгар СӨ норуодунай поэта, Саха сирин Суруйааччыларын бэрэссэдээтэ, Россия Суруйааччыларын сойууһун чилиэгэ Наталья Ивановна Харлампьева, поэт, публицист Саха сирин Суруйааччыларын сойууһун сойууһун бэрэссэдээтэ Гаврил Гаврилович Андреев уонна Россия Суруйааччыларын уонна Суруйааччыларын сойууһун чилиэгэ, Таатта улуун бочуоттаах олохтооһо Ольга Николаевна Коржикова-Умсуро үлэһиттэр. Биһиги «Чурапчы» литературнай түмкүүтүн Семен Иванович Никитин, Мария Васильевна Никитина (Чурапчы сэлэһиннэһэ), Николаева Николаевна Буһуева-Арчылаана Чаран (Болтоно нэһилиэгэ), Анатолий Николаевич Христофоров (Соловьев нэһилиэгэ) уонна Иван Ильич Попов (Ойуунун нэһилиэгэ) кыттыһыт ыһыттытара. Күрэхтэһин иһон түһүмэхтэһин турда: П.А. Ойуунускай хоһоонноруттан биһир хоһоону аһыһа уонна харгыһыттан хоһоону тутуаһуу. «Айар турнир» кыһыһылааһыттан бочуоттаах 1 миһэтэ – Иван Ильич Попов. «Кыһыт ойуу» оһонхо-тойуктан быһа тардан, 2 миһэтэ – Петр Егорович Самсонов (Таатта улуу, Хара Алдан нэһилиэгэ), 3 миһэтэ Сардана Дмитриевна Вайдыгина (Таатта улуу, Дьокхоһон нэһилиэгэ), «Көрөһүтүт биһиртэһиттэ» аһа аһы Прасковья Тумусова-Туску (Дьоккуускай

куорат) ыһаа, «Көһүлүк аһаһыт» аһа аһы Васильева Виктория-Куруһун (Дьоккуускай куорат) ыһаа, Анатолий Николаевич Христофоров Наталья Ивановна Харлампьева аһа биһиртэһи ыһаа ситиһэ. Манна таһаһан, кэлэһин куортууһа ыһыттыһыттытара. Манна биһиги улуустан Римма Инокентьевна Коржикова-Хотууна уонна Иван Ильич Попов кыттыһыттытара. Киниһэр айымньылар Тааттааагы кини биһиртэһэ таһаарыт «Аһа аһаһаар, ыһаа ыһаһаар» дьон хоһоон хомууруннуһуот киирлэтир. Кини биһиртэһэ иһитин тэриһиһит «Феоктистов Таатта – кыһыттытэ куораттытэ: традиция и современность» дьон литературнай киириһиһэ аһаһа Гаврил Гаврилович Андреев ыһыттыт тогурук оһуолугар сыһыттыһыт, Наталья Ивановна Харлампьева, Раиса Реасовна Кулаковская, Аида Ефимовна Шахматова, Аида Андреевна Борисова, Андрей Саввич Борисов, Ольга Николаевна Коржикова-Умсуро бу түмкэһэ түс санаһарын, аһаһыһарын иһиттиһит. Бэс ыйын 15 күнүгэр Чоркык ыһааһаар биһир дойдутааһыт Иван Иванович Попов-Уйбаан Баһыһыһаар Ус Алдан улуунуоттан бу дьон чэрчитинэн ыһыттыһыт «Аһа аһаһаар, ыһаа ыһаһаар» өрөспүүбүлүкэһэ аһаһыт хоһоон күрөһит кыттан, «Аһыһааһа аһаһаар» аһа аһы ыһаа ситиһиһэ.

Марфа КУЗЬМИНА.

Чурапчытаагы кини биһиртэһэ аһаһыһыт кытты үлэһит отделын эбэртэһэһэ.

ИНДЕКС 31843-0

Еженедельная пресса

ЗАБОТА АРЧЫ

Четверг, 31 мая 2018 года | №22 (1506)

12+

Президент России Владимир Путин назначил временно исполняющим обязанности главы Якутии Айсена Николаева

ПОДПИСКА - 2018

Еженедельная газета
«ЗАБОТА-АРЧЫ»:

- 16 полос
 - каждый четверг
 - на русском и якутском языках
 - программа телепередач
- Только в «Заботе-Арчы»:
- программа республиканского радио

- просто и доходчиво: о льготах и пособиях
- в социальной сфере, новостях пенсионной реформы
- деятельность ветеранских организаций
- рубрика «третий возраст»
- полезные советы об активном долголетии
- информация о санаториях и курортах республики
- сканворд от Зои Васильевой
- гороскоп от Натальи Унаровой.

Подписная цена

I зона — 460,02

II зона — 646,26

Актар сүрүт эмгек оор
 реалдагы жаштардын муну өт
 рбөр булган. Сүрүт жаштар
 чыгарып кырааттыгыр
 жана аны актар түс бөлүт сүр.